

WSTĘP

W niniejszym numerze kwartalnika Kolegium Ekonomiczno-Społecznego „Studia i Prace” znalazły się opracowania dotyczące najważniejszych współcześnie problemów rozwoju społeczno-gospodarczego. Omawiane zagadnienia pogrupowano w trzy bloki tematyczne: problemy sektora publicznego, wybrane problemy sektora finansowego i nowe wyzwania dla rozwoju społeczno-gospodarczego.

Pierwszy blok otwiera artykuł zatytułowany *Porażka w polityce publicznej*. Autorzy przeprowadzili w nim krytyczną analizę dotychczasowych ujęć tego zagadnienia. Zdefiniowali porażkę i jej rozmaite odmiany oraz wskazali jej potencjalne przyczyny. Szukając źródeł porażki i sposobów jej uniknięcia, odwołali się do niedawno zaprezentowanego podejścia strumieni polityki, które wzbogacili, wskazując na punkty węzłowe, wymagające szczególnej uwagi aktorów zaangażowanych w proces polityczny. Omawiany artykuł ma charakter koncepcyjny – modele teoretyczne zilustrowano przykładami pochodzącymi z polityki publicznej prowadzonej wobec osób z niepełnosprawnościami oraz wobec uchodźców.

Kolejne opracowanie to artykuł *Modele koordynacji lokalnych usług publicznych w kontekście ekonomii kosztów transakcyjnych*. Za cel teoretyczny jego autorka obrała omówienie kategorii kosztów transakcyjnych oraz modeli koordynacji lokalnych usług publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem usług komunalnych. W warstwie aplikacyjnej wskazała możliwości wykorzystania osiągnięć ekonomii kosztów transakcyjnych przy podejmowaniu decyzji wiążących się z dylematem ekonomicznym „zrób lub kup” w sferze usług publicznych. Na podstawie analizy literatury przedmiotu autorka doszła do wniosku, że wykorzystanie osiągnięć ekonomii kosztów transakcyjnych może stanowić podstawę do podejmowania racjonalnych decyzji w zakresie wyboru modeli koordynacji lokalnych usług publicznych.

Pierwszą część tego numeru kwartalnika zamyka opracowanie *Generations of reformers in the polish people's republic and their intellectual heritage*. Autor artykułu dokonał uporządkowania chronologicznego i typologizacji dążeń reformatorskich w okresie PRL oraz wykazał kontynuację pewnych sposobów myślenia w tej sferze po przełomie 1989 r. Z założenia typologizacji podlegały raczej sposoby myślenia niż konkretni ludzie. Tekst ten nie stanowi przewodnika biograficznego po środowiskach reformatorskich, ale ponieważ w sferze polityki gospodarczej dążenie do reform jest stanem permanentnym i o potrzebie reform mówi się nieomal ciągle, przedstawiana typologia ma walory nie tylko poznawcze, lecz także aplikacyjne.

Drugi blok tematyczny otwiera artykuł *Poland and the European Banking Union: to join or to wait?* Autorka dokonała w nim analizy szans i różnych rodzajów ryzyka dla Polski związanych z europejską unią bankową. Wskazała, że uczestnictwo w tej organizacji na zasadzie *opt-in* pozwoliłoby Polsce na zacieśnienie integracji europejskiej. Według autorki rola kraju goszczącego mogłaby przełożyć się na wzmocnienie pozytywnego wizerunku polskiego rynku bankowego w oczach inwestorów zagranicznych, jednak ścisła współpraca powinna być poprzedzona pogłębioną analizą odnośnych korzyści i kosztów.

Problematyka finansowa jest przedmiotem kolejnego opracowania, zatytułowanego *Rezerwa obowiązkowa w sektorze bankowym*. Autor przedstawił w nim zasady funkcjonowania systemu rezerwy częściowej od momentu jego powstania aż do współczesności w aspekcie podstaw prawnych i wpływu na pozostałe elementy systemu finansowego. Omówił także system rezerwy pełnej i obecnie dyskutowane sposoby prowadzące do jego ewentualnego przywrócenia. Wskazał, że rezerwa częściowa jest integralnym elementem systemu finansowego, podstawą działalności współczesnych banków depozytowo-kredytowych, a w związku z tym musi być rozpatrywana łącznie z innymi elementami tworzącymi system finansowy w analizach jej wpływu na stabilność gospodarki i odniesieniu do planów ewentualnego powrotu do systemu rezerwy pełnej.

Artykuł *Influence of the digital economy on dissemination of non-cash trading* zamyka drugi blok tematyczny, który dotyczy wybranych problemów sektora finansowego. Autorka opracowania dokonała w nim próby oceny wpływu gospodarki cyfrowej na upowszechnienie obrotu bezgotówkowego w Polsce oraz wskazania działań umożliwiających znalezienie się w grupie państw przodujących w zakresie cyfryzacji. Przedstawiła stopień zaawansowania Polski w tej dziedzinie na tle państw członkowskich Unii Europejskiej. Zwróciła uwagę, że jednym z elementów, który mógłby poprawić indeks DESI w Polsce (wskaźnik upowszechnienia gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego), jest rozwój administracji elektronicznej oraz cyfrowych innowacji płatniczych.

Trzeci blok poświęcono nowym wyzwaniom dla rozwoju społeczno-gospodarczego związanym z postępem technicznym, generującym m.in. swoiste zmiany społeczno-gospodarcze. Tę część otwiera opracowanie *Interoperacyjność unijnych systemów informacyjnych w zakresie bezpieczeństwa, ochrony granic i zarządzania migracjami*. W artykule autorka zwróciła uwagę, że w ciągu ostatnich lat w Unii Europejskiej coraz częściej dochodzi do przypadków nielegalnego przekraczania granic. Kontrole osób na granicach zewnętrznych UE powinny być zatem bardziej skuteczne, aby umożliwić m.in. efektywne zarządzanie migracjami. Artykuł dotyczy kwestii zapewniania interoperacyjności wszystkich scentralizowanych systemów informacyjnych działających w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości UE. Ponieważ istniejące i funkcjonujące obecnie w tym obszarze systemy informacyjne mają w przeważającej mierze autonomiczny charakter, konieczne są działania ustanawiające komponenty ich interoperacyjności.

Drugim opracowaniem w tym bloku jest artykuł *Generation Z as a challenge for the traditional corporate culture in Poland*. Jego autorka dokonała analizy umiejętności i postaw tzw. pokolenia Z w Polsce. Wskazała ona na specyfikę postrzegania pracy oraz przedsiębiorczości przez młodych ludzi. Obecna sytuacja wymusza niestandardowe, nowe działania adaptacyjne ze strony pracodawców. Autorka wykazała, jak poważnym wyzwaniem we współczesnych realiach funkcjonowania firm jest komunikacja z przedstawicielami pokolenia Z.

Bieżący numer kwartalnika zamykają miscellanea, zawierające recenzję książki *Globalizacja współcześnie. Komponenty i cechy charakterystyczne* oraz wspomnienie *Myśl Profesora Adama Andrzejewskiego (1914–1998) – w 20 lat po śmierci*.

Andrzej Gałzka
redaktor naczelny